

Nationaløkonomisk Forenings Jubilæum.

Den 12. November 1872 stiftedes Nationaløkonomisk Forening, og d. 12. November 1897 fejrede Foreningen sit Jubilæum, dels ved Udgivelsen af et Festskrift, dels ved en Festmiddag paa den kongelige Skydebane.

I Festmiddagen deltog omtrent hundrede Herrer. Foreningens Formand, Hr. Overpostmester H. G. Petersen, var paa Grund af Upasselighed ikke mødt. I hans Sted indtog Hr. Professor, Dr. Will. Scharling Forsædet. Ved Professor Scharlings højre Side tog Hans Excellence Kultusministeren Plads.

Prof. Scharling bød paa Bestyrelsens Vegne Velkommen. Han udtalte sin Glæde over, at et saa stort Antal Medlemmer havde givet Møde. Særlig burde det fremhæves, at Professor, Grev Hamilton fra Lund, der i alle 25 Aar havde været Medlem, ogsaa i Aften havde vist Foreningen den Ære at komme til Stede. Derimod beklagede han at maatte gøre den Meddelelse, at Hs. Exc. Konsejlspræsidenten, som havde modtaget Indbydelse og lovet at komme til Stede, paa Grund af pludselig indtraadte Omstændigheder havde set sig nødsaget til at sende Afbud; heller ikke Landstingets Formand, Prof., Dr. Matzen, havde

kunnet komme; i hans Sted var Landstinget imidlertid repræsenteret ved sin første Viceformand, Kammerherre Sehested. Det var endvidere beklageligt, at Foreningens Formand, fhv. Overpostmester H. G. Petersen, havde maattet sende Afbud.

Kort efter aabnede Professor Scharling Skaaltalernes Række med et Leve for Hans Majestæt Kongen.

Talen hilstes med nifoldige Hurraraab, hvorefter Musiken spillede »Kong Kristian«, der paahørtes staaende.

Efter Afsyngning af en Sang »til Nationaløkonomisk Forening« (af Cl. W.) talte Prof. Scharling — omtrent med følgende Ord — for Foreningen. I den lille Kreds, som i Dag for 25 Aar siden traadte sammen for at grundlægge en Forening, var der neppe nogen, som kunde tro, at den nystiftede Forening skulde vare et kvart Aarhundrede. Vi havde jo oplevet Frihandelsforeningens Dannelse 10 Aar iførvejen, og den var endda stiftet med Støtte af en stor Kreds af indflydelsesrige Mænd; ikke desto mindre maatte den slutte af efter kun to Aars Levetid. Og dens Formaal var ikke naaet, hvilket den selv erklærede; men den saa, at dens Gerning for den daværende Tid var haabløs. Det var netop derfor, at Taleren, da Planerne om Stiftelse af en Nationaløkonomisk Forening drøftedes, stadig holdt paa, at det gjaldt om at danne en lille Forening, hvor man kom sammen og stilsfærdigt og hyggeligt talte om Sagerne. Nationaløkonomisk Forening havde da ogsaa levet sit Liv uden Brask og Bram. Den havde ikke desto mindre kunnet glæde sig ved betydelige Mænds Tilslutning; af fremragende Børsmænd kunde saaledes

exempelvis nævnes Tietgen og Moritz Levy. Foreningen havde aldrig optraadt agiterende for en eller anden Sag, aldrig søgt at paaoktroyere andre sin Mening. Den havde kun stræbt ærlig at gøre et stille, men derfor ikke betydningsløst Arbejde. Naar den desuagtet var kommen i Rapport til Offentligheden, laa det i, at de debatterede Emner havde Værd i og for sig, og at som Følge heraf Diskussionen gav Genlyd i Offentligheden. Heri havde Tidsskriftet sin store Andel. Hvad man end vilde sige om det, var der dog vist næppe nogen herinde, som ikke med Tilfredshed lod Blikket glide hen over de udkomne 35 Bind. De Tanker, som ved Hjælp af dette Tidsskrift vare fremkaldte hos Læserne, de rigtigere Opfattelser, som herved havde fundet Vej til Offentligheden, vare ikke uden Betydning.

Sammenlignede man nu de sidst forløbne 25 Aar med den forudgaaende Periode paa 25 Aar, viste der sig en betydelig Forskel. Man skulde vel tro, at Nationaløkonomien, strax da den anerkendtes som Studium og Videnskab, øjeblikkelig maatte have ført til Dannelsen af en yngre Kreds af Økonomer, at Studiet strax var voxet op paa national Grund — men saaledes var det ingeniunde. Der var ingen Interesse for økonomiske Spørgsmaal. Fra de 8 Aar, som laa imellem Talerens Studier over Nationaløkonomi til hans Ansættelse som Professor, havde han aldeles ikke Indtryk af, at der fandtes nogen Kreds af Økonomer eller nogen særlig Sans for Nationaløkonomi. De, der ere her til Stede i Aften, kunne imidlertid vidne om, at der i nærværende Tid er en saadan Sangbund til Stede. Der traadte jo nu mange unge Mænd frem med Lyst

og Mod til at tage de nationaløkonomiske Studier op. Det var hans Haab, at der stadig maatte findes saadanne unge Mænd. Han vilde fremdeles haabe, at det vilde lykkes at bevare den gode Tone og det kammeratlige Forhold mellem Medlemmerne, som hørte til Foreningens Traditioner. Gid Nationaløkonomisk Forening maatte faa et langt, virksomt og betydningsfuldt Liv!

Stærke Hurraraab hilste denne Tale.

Efter at Professor Scharling havde meddelt, at der var indløbet et Lykønskningstelegram fra Nationaløkonomisk Forening i Stockholm — hvortil skal føjes, at der senere ogsaa kom Lykønskningstelegram til Festen fra Statsøkonomisk Forening i Kristiania — talte Direktør for Statens Statistiske Bureau, Marcus Rubin, i følgende Ord:

Som De vil have set af det Festskrift, Foreningen i disse Dage har udsendt, findes der i Norge en Statsøkonomisk Forening, i Frankrig Société d'Economie politique, medens vor hedder »Nationaløkonomisk Forening«. I Virkeligheden mene vi imidlertid alle det samme: Nationaløkonomien bunder overalt i det politiske Liv, i Staten. Det er her, den høster sine Erfaringer og ønsker sine Love anvendte, her henter den sin Styrke, men her vente ogsaa Farerne den. Angrebene paa Nationaløkonomien ere snart gaaede ud paa, at den bevæger sig i Skyerne, laver Theorier og Doktriner, der ikke passe paa det virkelige Liv, og — naar man søger dem anvendte der — endog kunne hidføre Ulykker. Snart have Angrebene haft den direkt modsatte Form. Økonomien erklæres for at være en Videnskab for Dagen, en Opportunismens Videnskab,

der bøjer sine Love efter de bestaaende Forhold, hos nogle en Rigdommens, hos andre en Pauperismens Videnskab, Individualismens eller Socialismens, Frihedens eller Tvangens, Materialismens eller Sværmeriets — alt efter de vekslede Krav i det omgivende offentlige Liv og efter de herskende sociale og politiske Strømninger. Jeg skal ikke undersøge, hvor meget berettiget eller uberettiget der er i disse Angreb. Der er vel noget af hvert; den Jord, der ved sit Moderkys giver os Styrke, bidrager vel ogsaa til vor Jordbundethed. Men det er da forøvrigt ingeniunde Nationaløkonomien alene, der er afhængig af Tiden. Det samme vil være Tilfældet med enhver anden Videnskab. Overalt betales det Initiativ og den Bevægelighed, det omgivende Liv skaber, og uden hvilke ingen Videnskab kan leve, med en Tribut til Døgnet og hvad Døgnet er. Dog, dersom virkelig sligt særlig skulde gælde vort urolige Aarhundredes urolige Barn, Nationaløkonomien, der maa søge sin Trivsel midt i det offentlige Livs Travlhed og Bevægelse, da er det ogsaa af særlig Vigtighed for os, idetmindste indbyrdes, at kunne udvexle Meninger uden at forkætre hinanden, at have et Sted, hvor hver begrundet Mening er en god Mening, fordi den forudsættes at være fremsat i bedste Mening. Et saadant Sted have vi ønsket, at Nationaløkonomisk Forening skulde være. Og at den virkelig for en Del har naaet dette Formaal, derom vidner den Kreds af Mænd, som er samlet her i Aften; thi det er, som alle kan se, Mænd af saare forskellige politiske og sociale Anskuelser. Men dernæst have vi et direkte Vidnesbyrd fra Statens Side, idet Foreningens Tidsskrift modtager et aarligt Tilskud paa Finansloven. For

dette Tilskud have vi ønsket netop i Dag at udtale vor Tak og have derfor tilladt os at indbyde Finansministeren, Kultusministeren og Rigsdagens Formænd. Det bedste Vidnesbyrd om, at Foreningen er i sit rette Spor, tror jeg imidlertid ligger deri, at selve disse høje Statsrepræsentanter alle have villet modtage vor Indbydelse. Regering og Rigsdag er jo ikke ét, Folketing og Landsting ikke det samme; naar dog baade Ministrene og Rigsdagsformændene vilde give Møde, tør vi sikkert tage det til Indtægt for den Antagelse, at vort Maal stedse har været uhildet at drøfte, hvad der tjener Stat og Samfund bedst. Vi beklage meget, at Hs. Exc. Konsejlspræsidenten og Finansministeren i sidste Øjeblik er bleven forhindret fra at komme til Stede. Er Finanserne nervus rerum for Stat og Samfund, maa de jo i særlig Grad være det for Stats- og Samfundshusholdningens Videnskab. Ikke uden Selvfølelse kunne vi ogsaa minde om, at tre Nationaløkonomer eller Statistikere have været Finansministre i den konstitutionelle Periode, Sponneck, Fenger og David. Den sidste var jo endog Medlem af vor Forening. Hvor gerne havde vi da ikke set Regeringens Leder og Finansernes Chef iblandt os, og vi bede Hs. Exc. Kultusministeren overbringe vor Hilsen. Samtidig takker vi imidlertid Kultusministeren selv for hans Nærværelse. Som alt antydet, har det jo ogsaa været et Angrebepunkt overfor Nationaløkonomien, at den skulde kræve Land og Rige styret efter ensidige Formler, materialistisk i daarlig Forstand og uden Hensyn til Menneskelivets øvrige Krav. Angrebet har i meget beroet paa en Misforstaaelse, og blandt os finde vi det underkendt ved, at den højeste Repræ-

sentant for Aandslivets Institutioner her i Landet, Hs. Exc. Kultusministeren, er til Stede. Vi takke Rigsdagens tvende Formænd; vi have den Fornøjelse at se ikke mindre end 10 af Rigsdagens Medlemmer her ved Bordet. Men særlig betyder Formændenes Nærværelse for os, at de erkende, at vi, hvad enten vi ere Venner af Plato eller af Sokrates — og jeg henstiller ganske, hvilket af de høje Ting der helst vil identificere sig med Plato, hvilket med Sokrates — dog først og fremmest søge Venskab med Sandheden, den statsøkonomiske Sandhed, ogsaa hvor denne krydser Mængdens Illusioner, Partiernes Ønsker eller de privatøkonomiske Interesser.

Hvis De, mine Herrer, altsaa ere enige med mig i denne Motivering og Tak, beder jeg Dem tømme Deres Glas for Hs. Exc. Kirke- og Undervisningsminister, Biskop Sthyr, for Folketingets Formand, Hr. Høgsbro, og for Landstingets første Viceformand, Kammerherre, Hofjægermester Sehested. De level

Efter at Hs. Exc. Kultusministeren havde takket for denne Skaal og udbragt et Leve for Fædrelandet, talte Grosserer O. B. Muus for Festskriftets Forfattere og Forlægger. Paa denne Tale svarede Prof., Dr. Cl. Wilkens med en Skaal for Bestyrelsen. Redaktør Petersen-Studnitz talte for Pressen, hvilken Skaal besvaredes af Redaktør Laur. V. Birck. Professor, Grev Hamilton talte for København, Kontorchef Schovelin for de to ældre Professorer, Dr. Will. Scharling og Dr. Falbe Hansen, Fuldmægtig M. Koefoed for Professor Westergaard, Direktør Rubin for de ved Bordet tilstedeværende, der havde været Medlemmer af Foreningen i samtlige 25 Aar, deriblandt

særlig Foreningens Sekretær, Tidsskriftets Redaktør, hvem han udbragte et Leve Tor. Yderligere Taler holdtes af Højesteretssagfører, Landstingsmand Oct. Hansen for Nationaløkonomerne og af Departementschef Marius Gad, der mindedes Prof. N. C. Frederiksen, Foreningens Medstifter.

Bordet hævedes omtrent Kl. 10, men senere ud paa Aftenen samledes Deltagerne om Punchebollerne, og atter holdtes en lang Række af Taler.

Først efter Midnat sluttedes Fæsten.

Det ovenfor omtalte fra Stockholm indløbne Telegram lød saaledes:

Nationaløkonomisk Forening.

København.

Nationalekonomiska Föreningen i Stockholm till-önskar Eder med anledning af jubileet lycka till ett fortsatt framgångsrikt arbete på nationalekonomiens fält.

Hugo Hamilton.

Telegrammet fra Kristiania havde følgende Ordlyd:

Nationaløkonomisk Forening.

København.

Den norske statsøkonomiske Forening sender vort danske Broderfolks Forening den bedste Tak for dens lange og dygtige Arbejde i vor fælles Videnskabs Tjeneste og vore hjerteligste Ønsker for dens fremtidige Virksomhed.

Aschehoug,
Formand.

Kiær,
Sekretær.